

Velkommen til informasjonsmøte om regjeringens forslag til statsbudsjett for 2026

15.oktober 2025

Organisasjons- og samordningstaben

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Bakteppet for regjeringens budsjettarbeid for 2026

Alvorlig globalt bakteppe preget av krig i Ukraina, internasjonal uro og økende handelskonflikter. Statsminister Jonas Gahr Støre og finansminister Jens Stoltenberg understreket behovet for ansvarlig økonomisk styring, med særlig vekt på forsvar og beredskap.

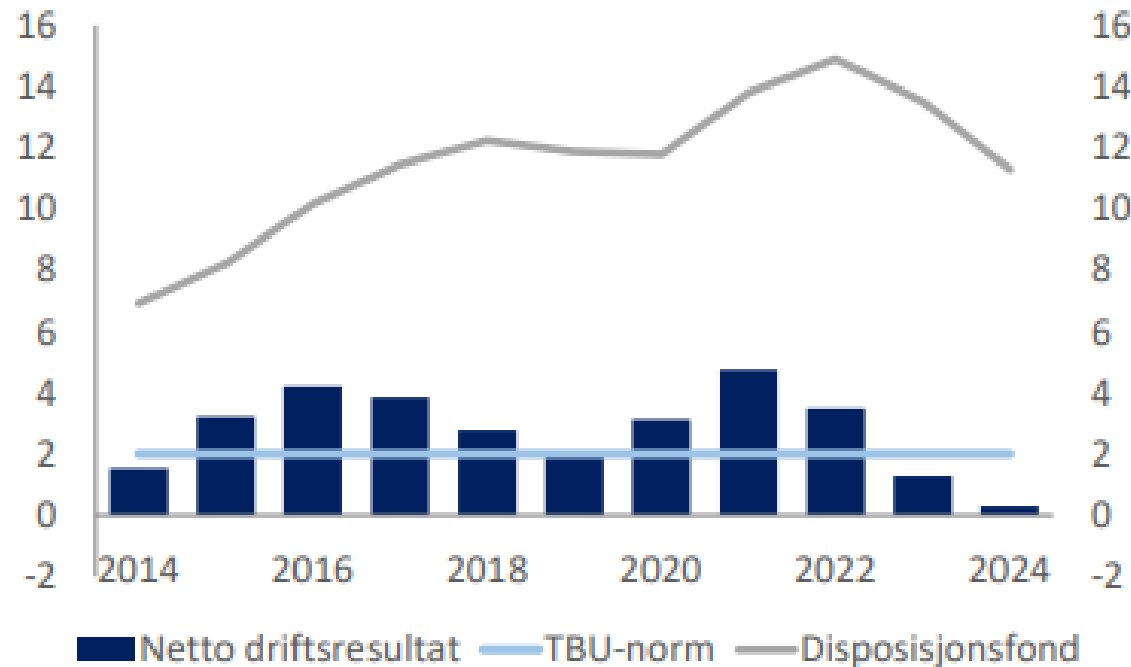
Kilde:

[Statsbudsjettet 2026 skal bidra til trygghet i en urolig tid - regjeringen.no](https://regjeringen.no)

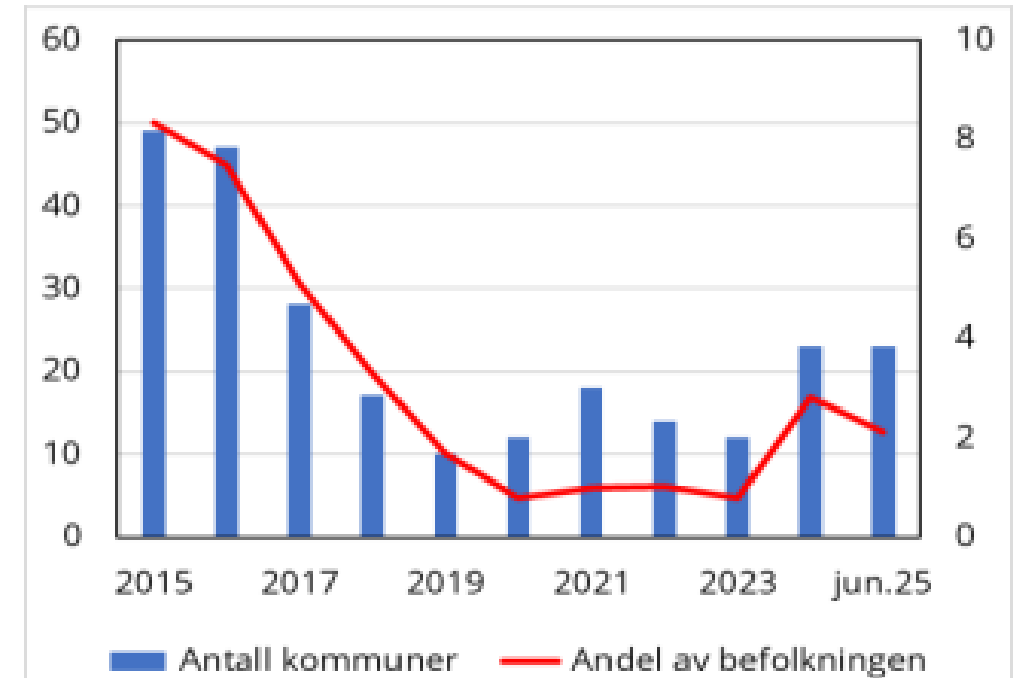

Fra svak resultatutvikling til bedring

A. Netto driftsresultat og fri egenkapital til drift i kommunesektoren. Prosent av driftsinntektene

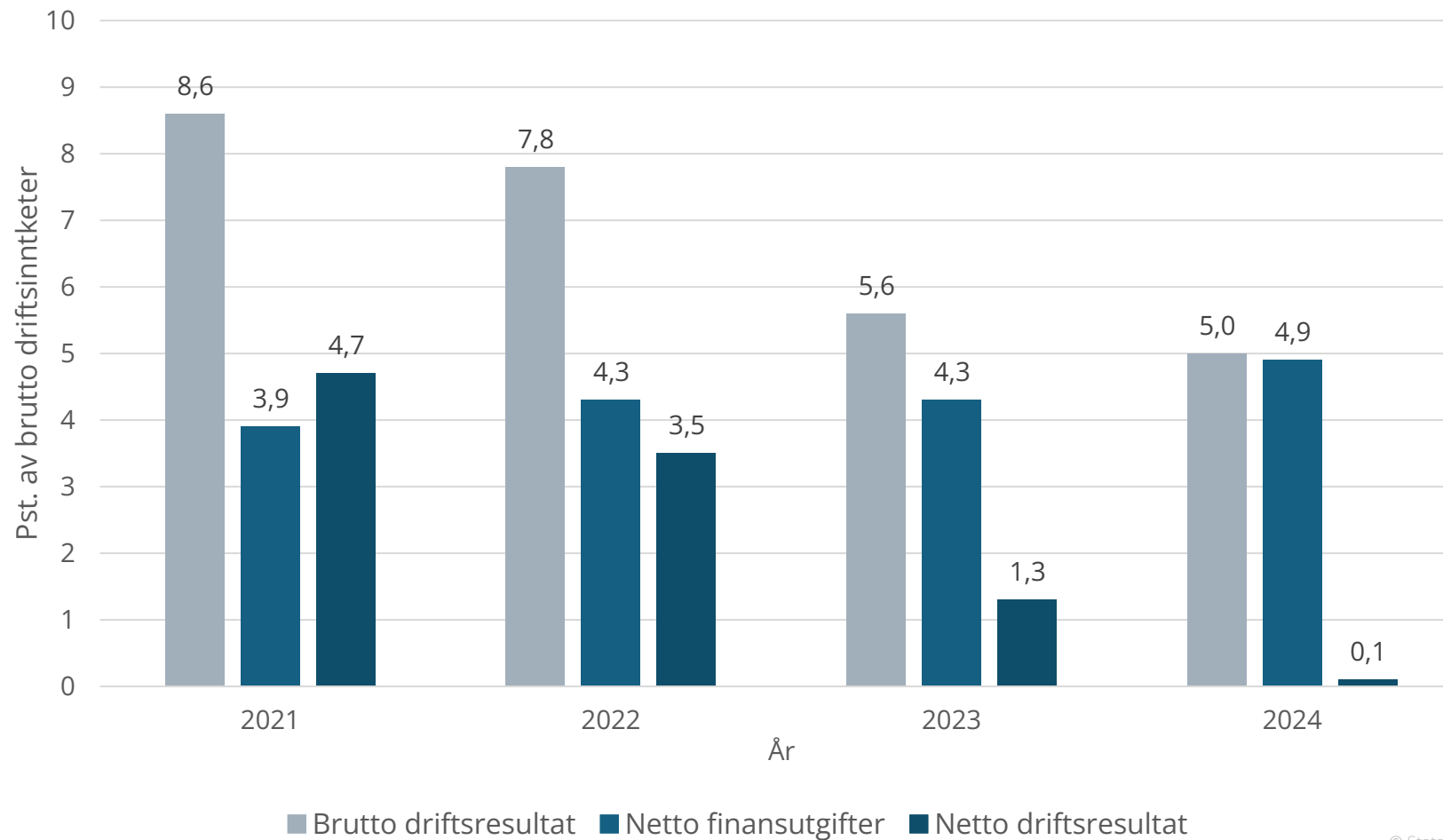
B. Antall kommuner og andel av befolkningen i ROBEK

2025: Ser lysere ut grunnet sterk inntektsvekst

Svakere resultater skyldes i hovedsak driftsubalanse

Regjeringen har prioritert kommunesektoren

Saldert budsjett for 2025:

13 mrd. kroner

Revidert nasjonalbudsjett:

1,6 mrd. kroner

I tillegg kompensasjon for pensjon-

Revidert nasjonalbudsjett:

4,1 mrd. kroner

**Historisk vekst i
frie inntekter.**

Forutsigbare anslag i 2025

- Uendret anslag for skatteinntekter knyttet til inntekt og formue
- Den kommunale deflatoren er nedjustert fra 4,1% til 4,0 %. Styrkning på om lag 0,5 mrd. kroner

Andre anslag

- Pensjonskostnader: 0,6 mrd. kroner høyere
- Demografiutgifter: 0,2 mrd. kroner lavere

Kommuneopplegget for 2026

Regjeringens forslag til vekst i frie inntekter:

4,2 mrd. kroner

- Kommune: 3,2 mrd. kroner
- Fylkeskommune: 1,0 mrd. kroner

Handlingsrom utover merkostnader til demografi:

1,3 mrd. kroner

- Kommune: 85 pst.
- Fylkeskommune: 15 pst.

Kommuneopplegget for 2026 forts.

Vekst i kommunesektorens frie inntekter:

4,2 mrd. kroner

+ 1,6 mrd. kroner

= 5,8 mrd. kroner

Altså er inntektsveksten høyere enn varslet i k.prop for 2026.

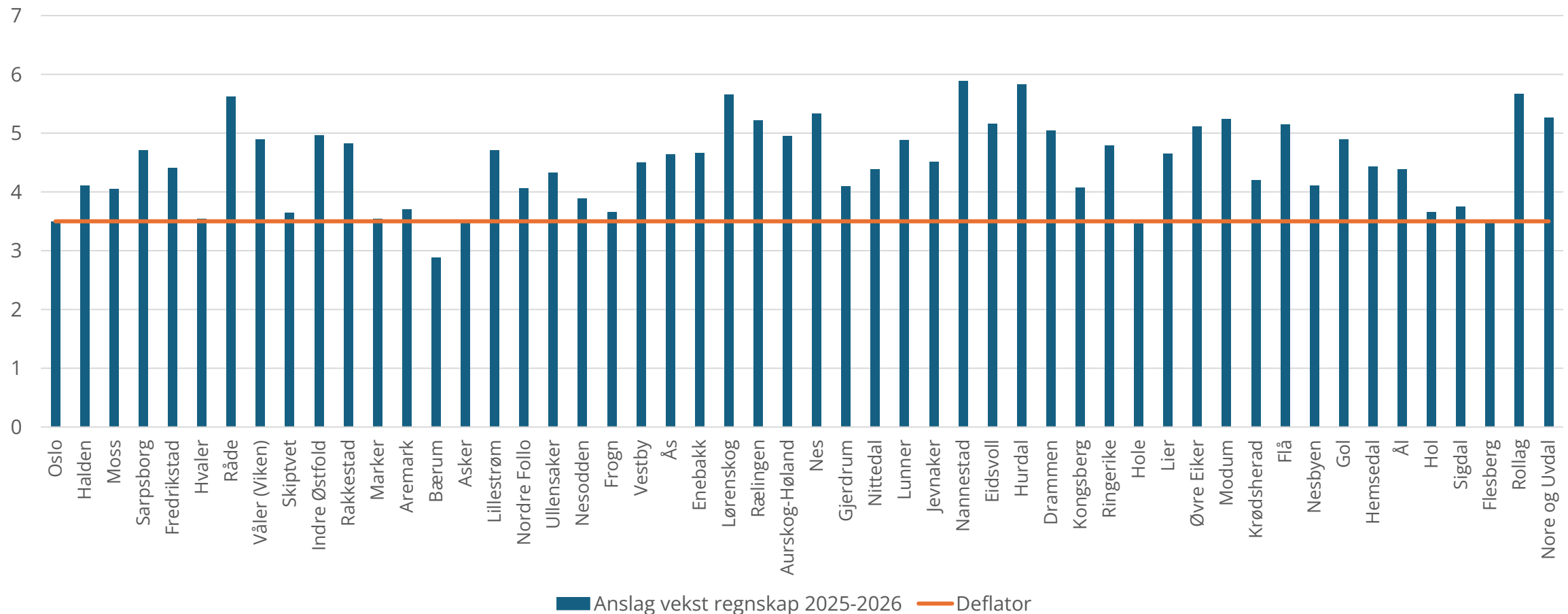

Deflator 2025 og 2026

	2025	2026
Lønnsvekst inkl. pensjon	5,6 pst.	4,0 pst.
<i>Lønnsvekst</i>	<i>4,4 pst.</i>	<i>4,0 pst.</i>
<i>Bidrag fra merkostnader pensjon</i>	<i>1,2 pst.</i>	<i>0,0 pst.</i>
Prisvekst kjøp av varer og tjenester	3,5 pst.	2,8 pst.
Lønnsandel	58,1 pst.	58,1 pst.
Deflator	4,7 pst.	3,5 pst.
Deflator uten bidrag fra pensjon	4,0 pst.	3,5 pst.

Anslag vekst regnskap 2025-2026

Pensjonskostnader i 2026

- Forholdstallet satt ned fra 1,0 til 0,88
- Gir isolert sett en økning i de regnskapsmessige pensjonskostnadene
- Denne økningen er det tatt hensyn til i anslaget for den kommunale deflatoren
- Det forutsettes at all tilbakeført overskudd til premiefondene i 2025 brukes til betale premiene

Les nærmere om detaljene i [departementets rundskriv H-4/2025](#).

Skattøren for 2026

	Prosent	Endring fra 2025 (pst.poeng)
Kommunene	11,35	-1,40
Fylkeskommunene	2,40	-0,25

Endringer i inntektssystemet for kommunene og vekst i frie inntekter

- Halveringen av kommunenes andel av formueskatten blir gradvis innført over to år, med den resterende reduksjonen i 2026. Formueskatten blir erstattet av inntektsskatt.
- Den symmetriske delen av inntektsutjevningen til kommunen blir videre økt fra 62 til 64 pst. i 2026
- Særsilt kompensasjon for negativ førsteårseffekt av endringer i inntektssystemet faller bort i 2026

Endringer i inntektssystemet for kommunene og vekst i frie inntekter forts.

- Beregning av vekst i frie inntekter fra 2025 til 2026 tar hensyn til
 - Endringer i inntektssystemet
 - Framskrevne endringer i skattetall er usikre
- Bakgrunnstabell til tabell 3 (vekst i frie inntekter)
 - Korreksjonssaker i veksttabell- i hovedsak beløp fordelt etter kostnadsnøkkel.
 - Kolonnene viser hvilken fordeling som er lagt til grunn i beregningen av veksten, dvs. hvilke beløp det er korrigert for - de viser ikke nødvendigvis hvordan midlene faktisk er fordelt i 2026.

Andre kommunale saker

- Prisreduksjonen for **barnehage** videreføres
- Investerings-tilskudd til 1 500 **heldøgns omsorgsplasser**
- Ressurskrevende helse- og omsorgstjenester
 - Innslagspunktet er beregnet til 1 921 000 kroner. Dette inkluderer økning av innslagspunktet som følge av den anslåtte lønnsveksten i 2025 på 4,4 prosent.
 - Ingen endring i aldersgrensen.
 - Beholder tilleggskompensasjonen

Store omstillingsbehov fremover

Utfordringene står i kø

- Demografiske endringer
- Stramme økonomiske rammer
- Tilgang på arbeidskraft og rekruttering
- Sikkerhet og beredskap
- Klimaendringer
-

Mye må prioriteres innenfor begrensede ressurser.

Bærekraftige kommunesystem

- Mer helhetlig og langsiktig **interkommunalt samarbeid**
- Virkemidler for **kommunesammenslåing**
- Utreder **særskilt oppfølgingsordning** for kommuner med store og vedvarende utfordringer

Mindre statlig styring

- Kommunene har behov for mer handlefrihet for å omstille
- Kommunekommisjonen skal foreslå endringer i den statlige styringen

Den første rapporten kommer før jul.

Summen av krav og oppgaver er ikke bærekraftig over tid.

Skjønnsmidler

Retningslinjer for skjønnstildelingen 2026

Innledning

“Formålet med skjønnstilskuddet er å kompensere kommuner og fylkeskommuner for lokale forhold som ikke fanges opp i inntektssystemet og gjennom andre faste tilskuddsordninger.”

Departementets retningslinjer for skjønnstildelingen for 2026 er styrende for fordelingen.

Retningslinjer for skjønnstildelingen 2026

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
2. Hvem kan få skjønnstilskudd?	2
3. Skjønnstilskudd fordelt av statsforvalteren	2
3.1 Begrunnelser for ordinært skjønnstilskudd	2
3.2 Statsforvalterens reservepott	3
3.3 Oppfølging av kommuner i økonomisk ubalanse	3
3.3.1 Støtte til kommuner i ROBEK og andre kommuner i økonomisk ubalanse	3
3.3.2 Krav om tiltaksplan	3
3.4. Prosjektskjønnsmidler	4
3.4.1 Krav til tildeling av prosjektmidler	4
3.4.2 Krav til statsforvalterens oppfølging av prosjekter	5
4. Departementets tilbakeholdte skjønnsmidler til ekstraordinære hendelser	5
4.1 Hva kan dekkes av tilbakeholdte skjønnsmidler ved naturskade?	5
4.2 Innslagspunkt og kompensasjonsgrad ved naturskade	6
4.3 Søknadsprosess	6
4.4 Nærmere om innhold i søknader om tilbakeholdte skjønnsmidler	6
4.5 Rapportering	7

Skjønnsrammer for 2026

Total basisramme er på 1 030 mill. kroner.

Basisrammen for kommunene: 830 mill. kroner

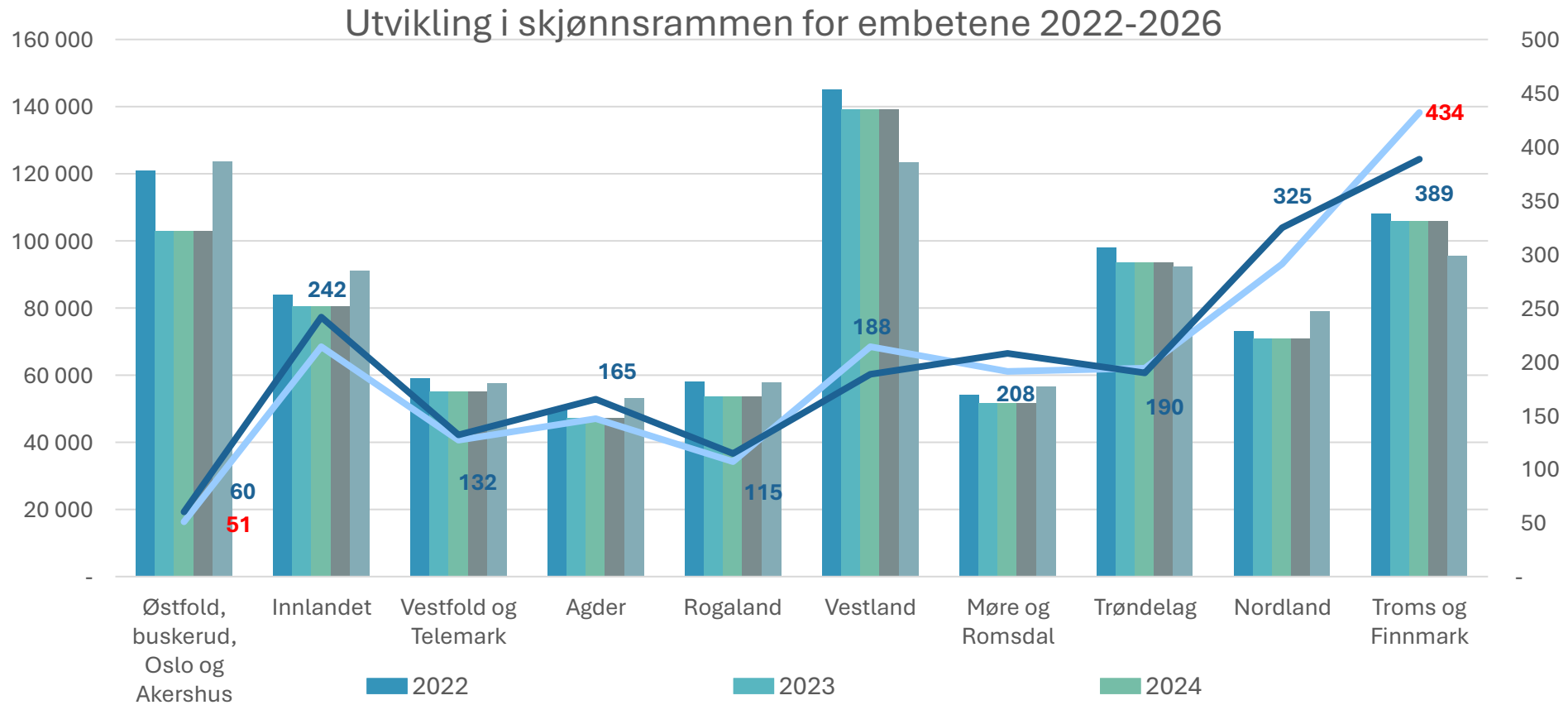
- Økning på 30 mill. kr fra 2025
- (...) Det tas sikte på en gradvis omfordeling av basisrammen for å få en jevnere fordeling mellom embetene.

Departementets ramme: 200 mill. kr

- Brukes til naturskade o.l, og til nasjonale innovasjons- og utviklingsprosjekter.

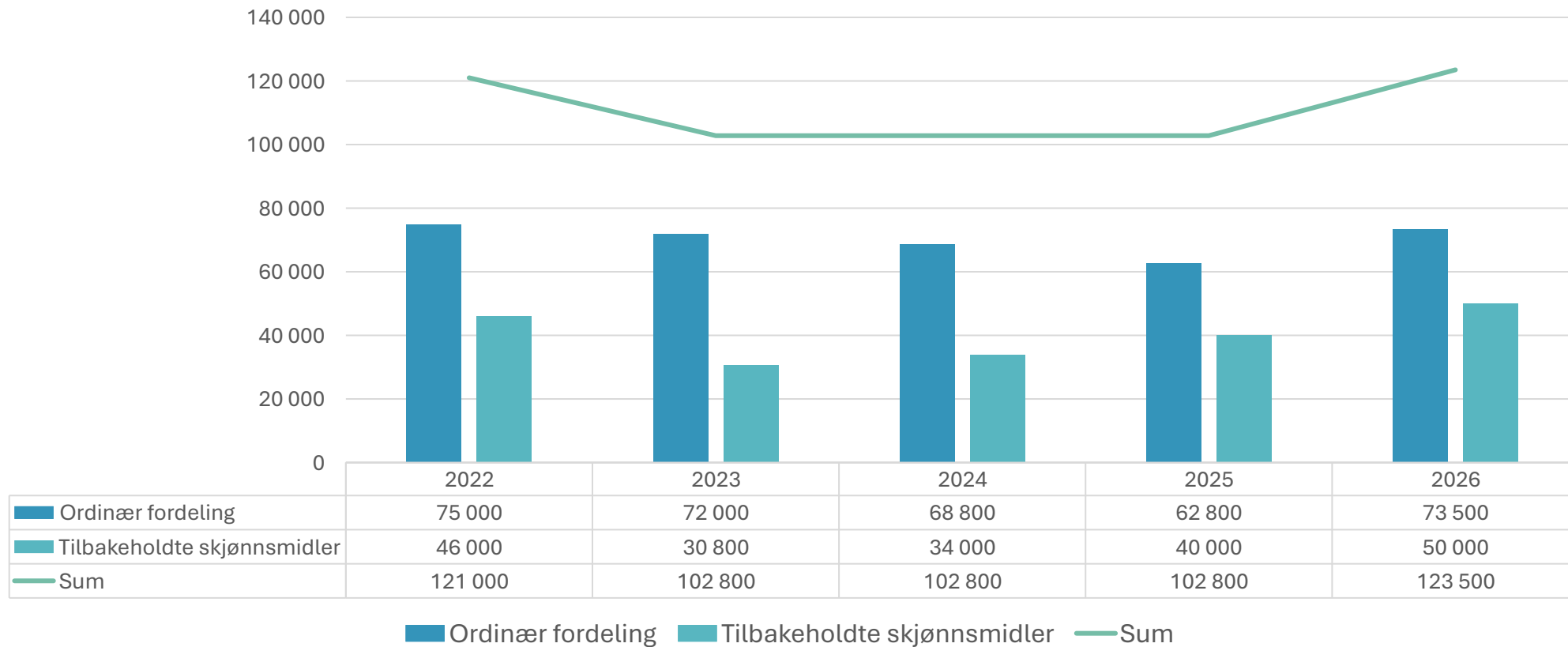

Utvikling i fylkesrammene

Intern fordeling av fylkesrammen for kommunene våre 2022-2026

Fordeling av de ordinære skjønnsmidlene

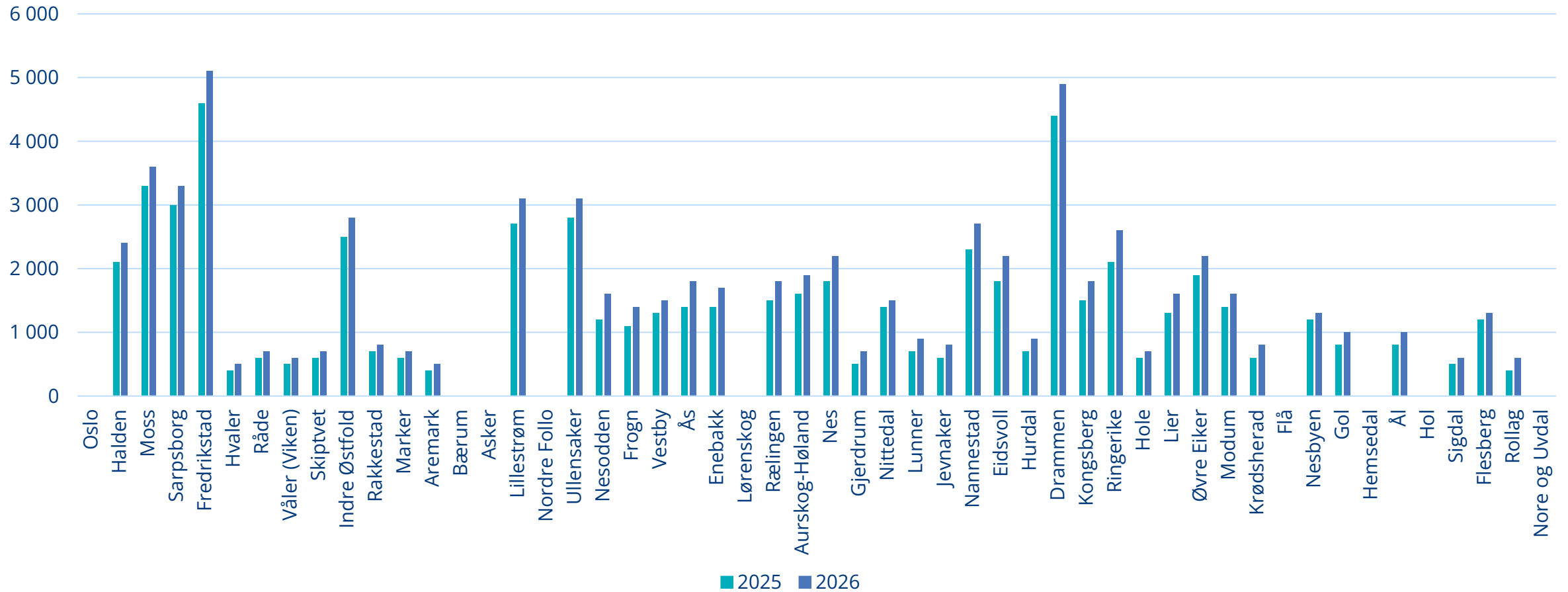
Flere forhold inngår i vår vurdering, som for eksempel:

- Kommunenes økonomiske rammebetingelser og utvikling i disse
- Særskilt ansvar og utfordringer i tjenesteytingen
- Oppvekst- og levekårsindikatorer
- Demografisk utvikling over tid
- ...

«Statsforvalteren **kan** i skjønnsfordelingen ta hensyn til utgiftskrevende forhold»

Faktisk fordeling av den ordinære skjønnsrammen 2025-2026

Statsforvalterens tilbakeholdte skjønnsmidler

Hovedsakelig samme prosess og føringer fra departementet som tidligere.

Skjerpet krav til statsforvalterens reservepott:

Minimumskravet om å holde igjen 5 % av basisrammen er økt til 10 %.

Vi holder tilbake 40% av rammen:

For å sikre nødvendig handlingsrom til å prioritere de mange og ulike hensyn og behov kommunene har.

Statsforvalterens tilbakeholdte skjønnsmidler forts.

Skjønnsmidler til uforutsette ekstraordinære- og utgiftskrevende forhold

«Ved tildeling av skjønnsmidler **skal** statsforvalteren gjøre en **helhetlig vurdering av kommunens økonomi og behov**. Behov for skjønnsmidler bør vurderes opp mot kommunens økonomi som helhet, og ikke kun på grunnlag av enkeltstående saker eller økonomien i enkeltsektorer.» jf. retningslinjer.

Gjennom året kan kommunene når som helst sende oss en søknad, men behandlingen skjer normalt i mai og oktober.

Statsforvalterens tilbakeholdte skjønnsmidler forts.

Skjønnsmidler til oppfølging av kommuner i økonomisk ubalanse

Det åpnes nå for at også kommuner i økonomisk ubalanse, utover de som står i ROBEK, kan få støtte til å gjennomføre tiltak for å redusere sine brutto driftsutgifter:

« ... midlertidig budsjettstøtte ... for å understøtte en omstilling (utgiftsreduksjoner), og kan gis uten at det foreligger andre forhold som skal kompenseres med skjønnsmidler ... »

Prosjektskjønnsmidler

Prosjektskjønnsmidler til fornying og innovasjon

- Årlig ramme for prosjektskjønnsmidler ca. 10-12 mill. kroner.
- Samarbeidsprosjekter, som har overføringsverdi til andre kommuner vil bli prioritert av oss. « Prosjektene **skal** ha overføringsverdi til andre kommuner.»
- «Det kan også gis støtte til prosjekter om nye eller endrede interkommunale samarbeid, som kan gi en mer bærekraftig oppgaveløsning.»
 - F.eks. for å oppnå mer helhetlige og langsiktige interkommunale samarbeid som er mindre fragmentert.

Viktig at gode prosjekter deles mellom kommuner.

Faktisk tildeling av prosjektskjønnsmidler

År	Antall innkomne søknader	Søknadssum mill.kr	Antall søknader med tildeling	Tildelt beløp mill.kr
2020	49	54,432	14	15,020
2021	7	10,455	5	7,310
2022	34	34,319	6	5,600
2023	25	26,040	5	2,750
2024	51	77,549	11	8,500
2025	29	39,149	10	7,550

Sjekk [ISORD](#) for hvilke prosjekter som har fått en tildeling av oss eller andre embeter.

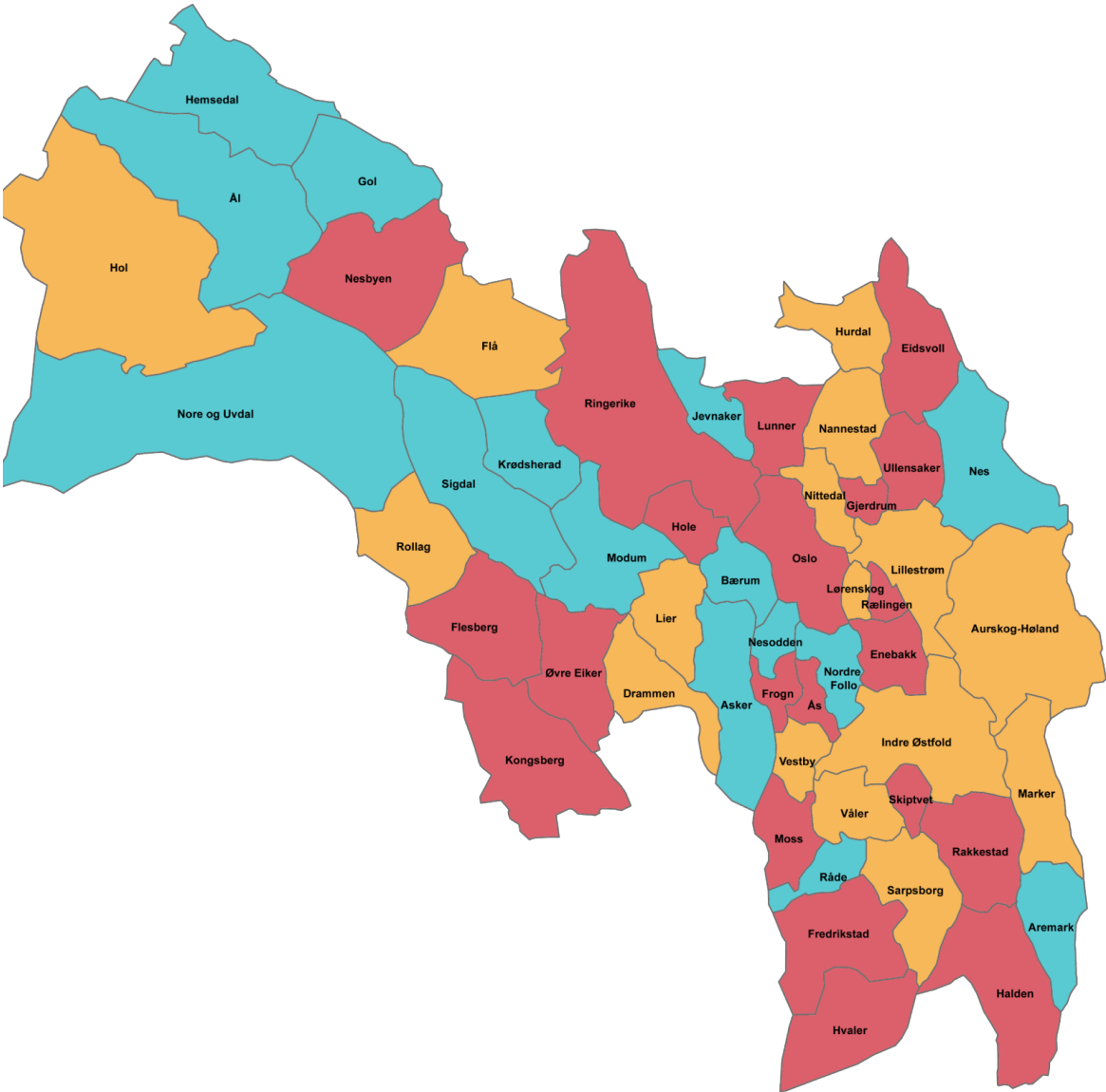
Departementets tilbakeholdte skjønnsmidler

- Egen avsatt felles ramme for kommunene og fylkeskommunene for å dekke uforholdsmessige store kostnader til ekstraordinære og uforutsette hendelser i løpet av året, fortrinnsvis naturskader. Statsforvalteren **skal** først vurdere å håndtere søknaden innenfor egen skjønnsramme.
- Dette kan være kostnader til håndtering av den akutte krisesituasjonen, opprydning og/eller til tilbakeføring av kommunal infrastruktur til opprinnelig standard. Nå kan det også gis kompensasjon for utgifter til opprydning av eierløst avfall.
- NB! Endringer i innslagspunktet og egenandel «slik de var i det året hendelsen skjedde». Økning av innslagspunktet fra 250 og 500 kr. per innbygger til 350 og 700 kr. per innbygger.

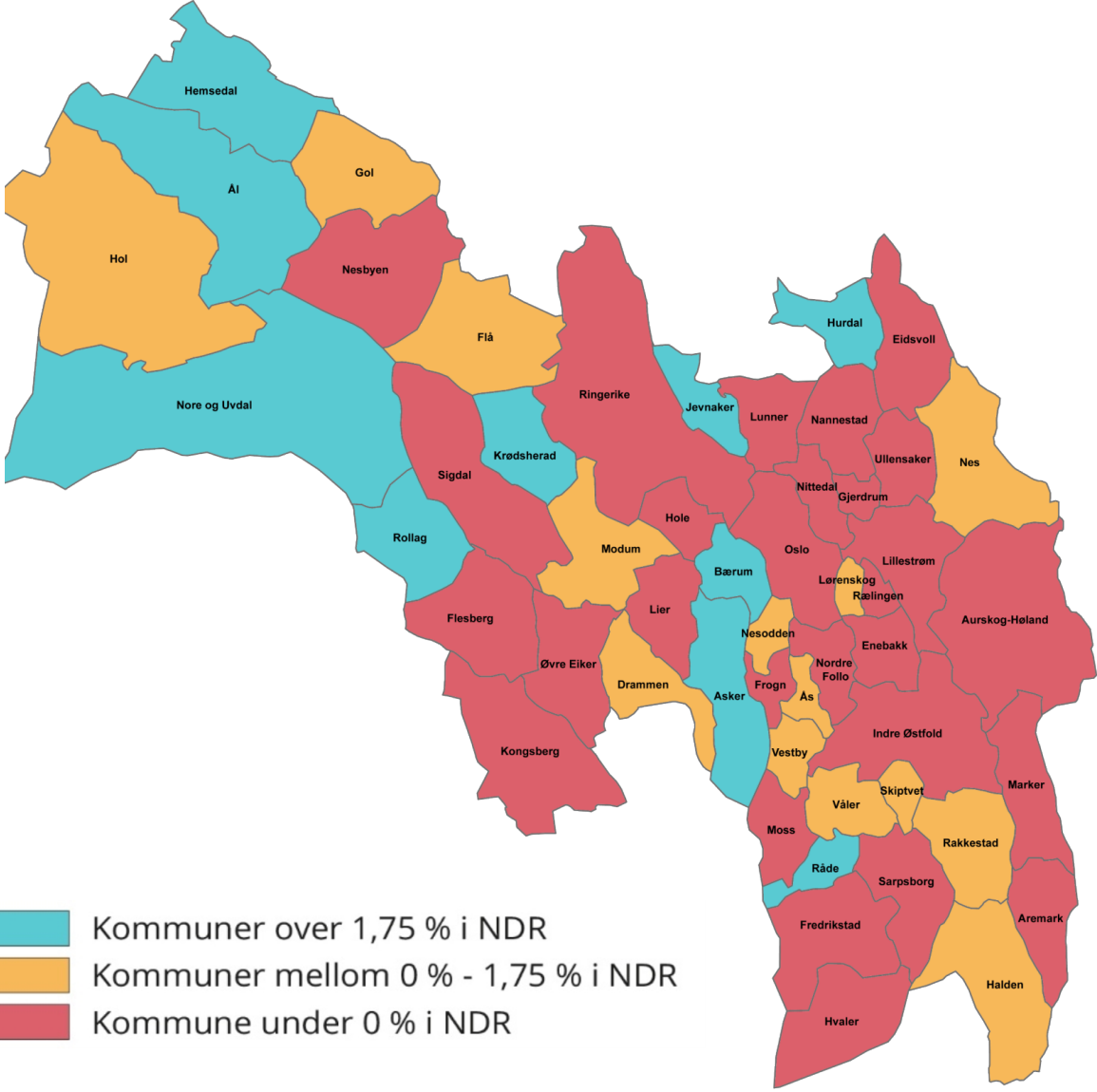

Den økonomiske situasjonen i våre kommuner

Netto driftsresultat 2023

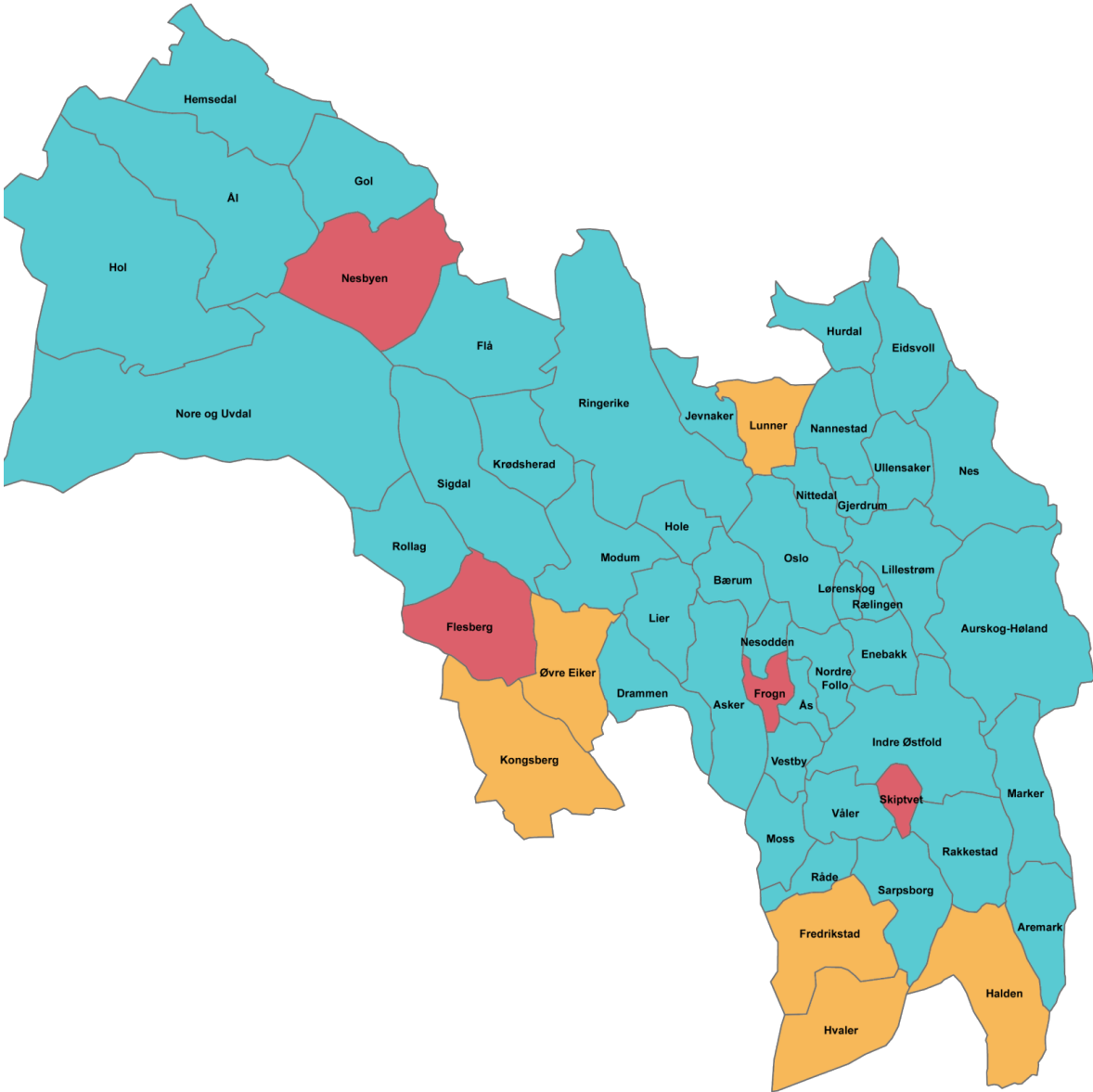

Netto driftsresultat 2024

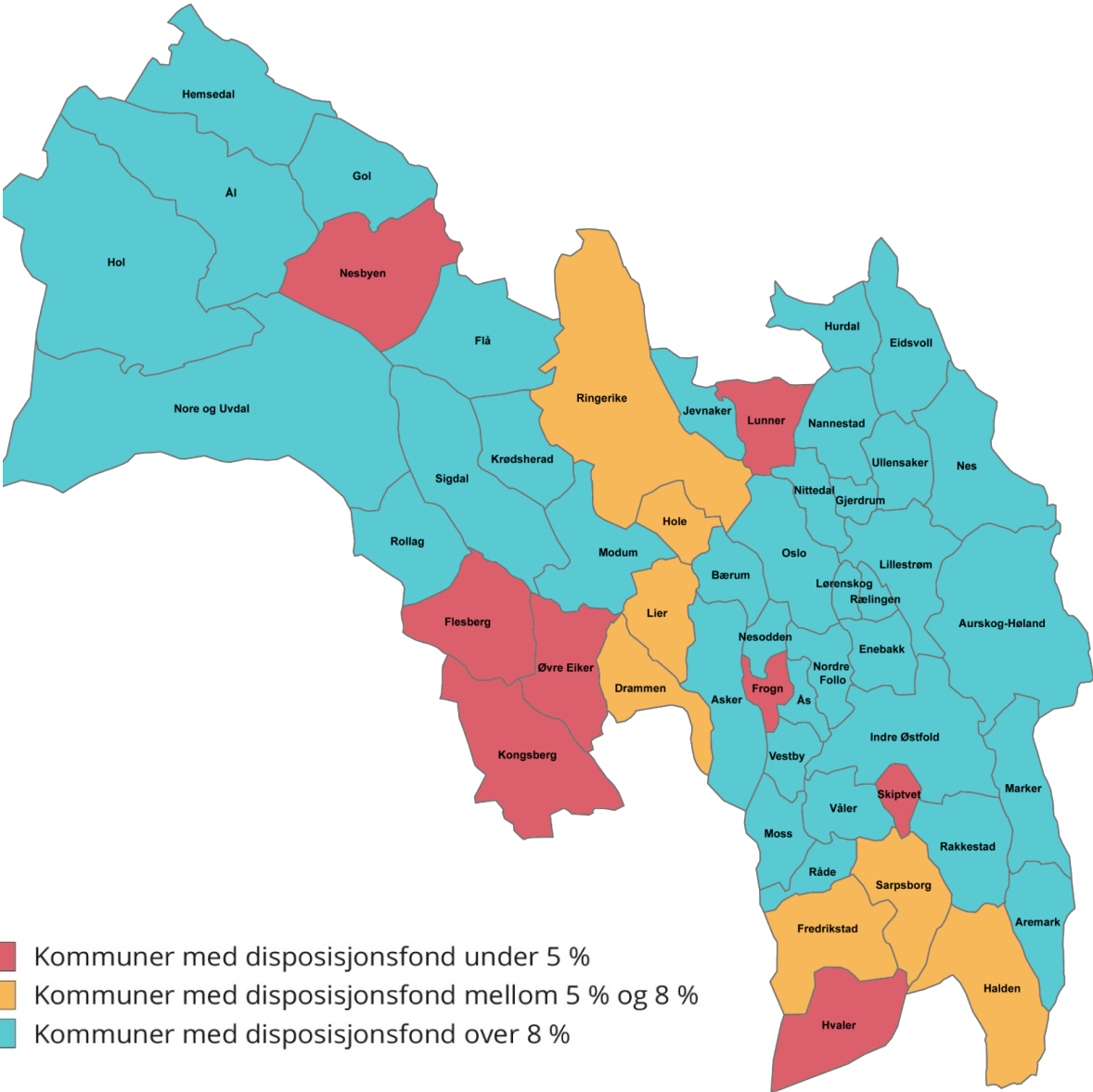

- Kommuner over 1,75 % i NDR
- Kommuner mellom 0 % - 1,75 % i NDR
- Kommune under 0 % i NDR

Disposisjonsfond 2023: 28 731 860 000

Disposisjonsfond 2024: 24 647 340 000

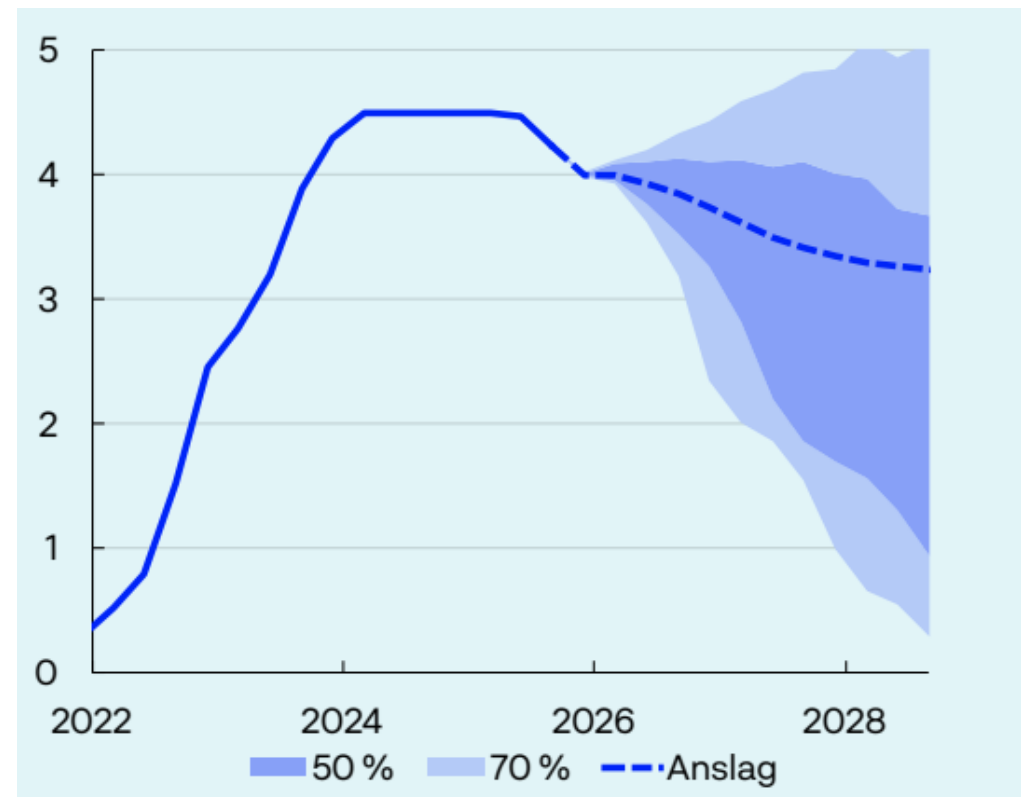
Netto lånegjeld

2023: 174 764 558 000

2024: 199 834 282 000

+ 21 069 724 000

Styringsrenten

Kilde: Norges Bank: [Pengepolitisk rapport 3/2025](#)

Avsluttende råd

- Langsiktig økonomisk planlegging
- Budsjettbalanse som minimum
 - Gjennom reelle prioriteringer
- Bygg opp bufferkapasitet
- Invester klokt
- Følg med på gjeld og renteutgifter
- Effektiv tjenesteproduksjon

Påminnelser

Nytt regelverk gir lavere gebyrvekst fra 2026

Kommunal- og distriktsdepartementet har økt de maksimale avskrivningstidene på ledningsnett (vann- og avløpsledninger) og enkelte andre investeringer i kommunesektoren, samt endret renten som kommunene skal legge til grunn når de beregner selvkost. Endringene trer i kraft fra budsjett- og regnskapsåret 2026.

KS Stormøte om statsbudsjettet kl. 14.00 i dag

[Stormøte om statsbudsjettet 2026 - Hjem](#)

Takk for
oppmerksomheten!

Informasjonsbrevet
blir sendt ut i løpet av
de nærmeste dagene.

Fakra Butt: Fakra.butt@statsforvalteren.no

Ina Lysø Skarvøy: Ina.skarvoy@statsforvalteren.no

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Facebook [sfos.no](https://www.facebook.com/sfos.no)

Nettside statsforvalteren.no/os

